

TANTÁRGYI TEMATIKA

Kohómérnök MSc,
Öntészeti Specializáció
(nappali/levelező)

Tantárgy neve: FÉMÖNTÉSZETI TECHNIKÁK ÉS VIZSGÁLATOK	Tantárgy neptun kódja: MAKMÖT319M(L) Tárgyfelelős intézet: Öntészeti Intézet Tantárgyelem:¹ specializáción kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Fegyverneki György c. egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév:² 1. félév	Előfeltétel: Öntészeti technológiák 2.
Óraszám/hét:³ N:2e+2gy/hét, Lev:10e+10gy/f.év	Számonkérés módja (a/gy/k/b):⁴ aláírás-kollokvium
Kreditpont: 8	Munkarend:⁵ Nappali/levelező
Tantárgy feladata és célja: A hallgatók megismerkednek a könnyűfém öntészeti Al-Si bázisú ötvözetek tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeikkel, a fémöntészeti technikákkal és vizsgálati módszerekkel. A tantárgy a BSc képzésben tanult ismeretekre épül, a hallgatókat felkészíti a korszerű fémöntészeti technológiai módszerek alkalmazására. A tantárgy keretén belül megtanulják az öntészeti alumíniumötvözetek kémiai, fizikai és mechanikai tulajdonságait, felhasználási lehetőségeiket, valamint a gyártási sajátosságait. Megismerkednek azon szilárdság növelő olvadékezelési technikákkal (szemcsefinomítás, módosítás), amelyeket a későbbiekben öntőmérnökként üzemi körülmények között alkalmazni tudnak. Mint jövőbeni fejlesztőmérnökök elsajátítják a termikus analízis módszerét, kiértékelési lehetőségeit. Megtanulják az alumíniumötvözetek tisztítására alkalmazott olvadékezelési eljárásokat. Megismerkednek a könnyűfémöntészeti ötvözetek öntésére szolgáló technológiákkal, ezen technológiák tudományos hátterével. Megismerik a könnyűfém öntészeti technológiákat és az üzemi gyakorlatban alkalmazott hőkezelési módszereket. Fejlesztendő kompetenciák: tudás: KT3, KT1 képesség: KK5 KK11 attitűd: KA4 KA5 autonómia és felelősség: KF1, KF4.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Előadás: 1. A öntészeti alumíniumötvözetek öntészeti és mechanikai tulajdonságai, felhasználásuk, valamint gyártási sajátosságai. A fő-, a minőségjavító- és a másodrendű ötvözők hatása az alumíniumötvözetek tulajdonságaira. Az öntészeti alumíniumötvözetek szennyezői és hatásuk az ötvözetek tulajdonságaira. 2. Az alumíniumötvözetek olvasztásakor lejátszódó folyamatok. Az alumíniumötvözetek olvadékok kezelésére és tisztítására alkalmazott eljárások. 3. A hipoeutektikus és eutektikus összetételű Al-Si ötvözetek szemcsefinomítása és módosítása. 4. A módosítás és szemcsefinomítás ellenőrzésének módszerei, termikus elemzés alkalmazása. 5. A porozitás kialakulásának különböző okai és csökkentési lehetőségei. Az alumínium olvadékok hidrogén-tartalmának ellenőrzésére alkalmazott módszerek. 6. Az alumíniumötvözet olvadékok	Gyakorlat: 1. Öntészeti Al-Si bázisú ötvözet olvasztása ellenállás fűtésű kemencében laboratóriumi körülmények között, az ötvözet szemcsefinomító és módosító kezelésének tanulmányozása, termikus elemzés számítógépes adatgyűjtéssel, mikroszerkezet vizsgálata fény- és sztereomikroszkóppal, kiértékelés. 2. Alumínium ötvözetek olvasztása, sűrűség-index mérése, technológiai próbatetek öntése, a porozitásának vizsgálata fénymikroszkóppal és kiértékelése számítógépes képelemzéssel. 3. Üzemlátogatás keretében egy könnyűfém öntőgyártástechnológiájának megtekintése. Üzemi körülmények között könnyűfém öntvények hőkezelésének megtekintése + hőkezelési görbe felvétele és kiértékelése üzemi körülmények között.

zárványtartalmának forrásai és meghatározási módszerei. 7. Az öntészeti alumínium ötvözetek mikroszerkezetének jellemzése. 8. Könnyűfém öntészeti technológiák összehasonlítása. 9. Könnyűfémöntvények hőkezelése. 10. John Campbell féle 10 öntészeti szabály megismerése. 11. Campbell féle szabályok gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek tanulmányozása minta példa alapján.	
Félévközi számonkérés módja: Féléves feladat leadása a félév 13. hetében, Az előadások legalább 60%-ának látogatása és a gyakorlatok legalább 70% való részvétel. Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése⁶: Gyakorlati jegyekhez kapcsolódó ponthatárok (%): 100-90: jeles 89-80: jó 79-70: közepes 69-60: elégséges 59-0: elégtelen	
Kötelező irodalom: 1. Dr. Jónás Pál: Könnyűfém öntészeti ismeretek, Miskolc, 2011. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0001_1A_A4_04_ebook_konnyufem_onteszeti_ismeretek/adatok.html 1. Dr. Varga Ferenc: Öntészeti kézikönyv, ISBN 963-10 6251-1, 1985. 2. John Campbell: Castings, Elsevier Science Ltd., Oxford, 2003. http://books.google.com/books?id=DhRrRzavMfwC&printsec=frontcover&dq=castings+campbell&hl=de&sig=ACfU3U2ry3mnWLzmLgl0MTCGizeU6HY-Og 3. J.G.Kaufman, E.L.Rooy: Aluminium alloy castings properties, processes and applications, ASM International, ISBN: 0-87170-803-5, 2005. Ajánlott irodalom: 1. L.F.Mondolfo, H.W.L.Philips, J.E. Hatch: Aluminium Alloys, 1996. 2. Dr. Nándori Gyula: Elméleti öntészet I.-II., 1954-1968. 3. Dr. Köves E.: Alumínium kézikönyv, 1984. Folyóirat cikkek: 1. BKL Kohászat cikkei: http://www.ombkenet.hu/index.php/bkl-kohaszat 2. A Giesserei Rundschau cikkei: http://www.voeg.at/web/archiv.html 3. M.Djurdjevic, H.Jiang, J.Sokoliwski: On-line prediction of aluminium-silicon eutectic modification level using thermal analysis, Materials Characterization - Elsevier, 46(2001)31-38 4. N.Fatahalla, M.Hazif, M.Abdulkhalek: Effect of microstructure on the mechanical properties and fracture of commercial hypoeutectic Al-Si alloy modified with Na, Sb and Sr, Journal of Materials Science, 34(1999)3555-3564 5. S.G.Shabestari, S.M.Miresmaeili, S.M.A.Boutorabi: Effects of Sr-modification and melt cleanliness on melt hydrogen absorption of 319 aluminium alloy, Journal of Materials Science, 38(2003)1901-1907 6. M. Tokar, Gy. Fegyverneki, V.Mertinger: Analysis of the antimony and strontium cross-effects in Al-Si foundry alloys, MATERIALS SCIENCE FORUM Vols.790-791: pp. 464-469., DOI:10.4028/www.scientific.net/MSF.790-791.464 (2014)	